

jezik kot najimnitnejšo dedino svojih očetov, kot sredstvo prave narodne omike, kot ključ boljše bodočnosti in ne oddajajmo teh svojih svetinj, kakor Ezav svojega prvenstva, za skledico tujčeve leče. S tem namenom na delo!

Nebeška patrona pa, katera si je družba izbrala, sv. brata Ciril in Metod, ki sta sv. vero razširjajoč prva za slovenski jezik borila se in trpela, bodita naša pomočnika in izprošita našemu delu in prizadevanju Božjega blagoslova!

Tako vstanovni odbor in mi moremo le želeti, naj bi se na ta lepi poziv prav veliko podružnic oglasilo. Od Ljubljane vzamemo si lahko vzgled, ona nam je prvo podružnico rodila, ali jo bomo samo pustili? Ne, tega ne smemo, izlasti še mi slovenski Štajerci, kajti mi trpimo za Čehi največ od šulvereina, na nas je tedaj, da tudi storimo vse, kar je mogoče, da se postavi jez njegovemu rogoviljenju — tak, da ga povodenj njegovega liberalizma ne predré nikoli več.

Nevarne pijavke ljudstva.

Od Save koncem septembra.

Med rodoljubi se razpravlja večkrat vprašanje, kako bi se dalo nesrečno pijančevanje izmed ljudstva iztrebiti. To vprašanje pa je tudi sila važno, zakaj zmerom bolj se ta kužna bolezen razširja tudi po naši lepi domovini. Ko bi torej naši, za blagor ljudstva vneti možje v tej reči kaj storili, gotovo bi jim to bilo v veliko zaslužnje.

Mi nismo za to, da vržemo vsa bremena, ki jih terja vzboljševanje naših žalostnih razmer, vladi na ramena, toda ko bi se, tudi s pomočjo vlade, zdatni pripomočki zoper pijančevanje v življenje vpeljali, bilo bi tega vse ljudstvo veselo in naši potomci bili bi nam za to tudi hvaležni. Poti so v tem pač različni, prav kakor so različni uzroki pijančevanja. V nekaterih krajih bi pa že to veliko izdalo, ko bi se one krčme odstranile, ki so se v dobi liberalizma, izlasti v obrtnih krajih, kakor n. pr. krog tovarnen, rudnikov i. t. n. kakor gobe v dežju namnožile.

Kmečki hlapec ali delomrzni rokodelcec, ki se je vsekako oženiti hotel, vzel si je kako bajto ali klet v najem in polovnjak vina pa sodček špirita dobil je na upanje, dovoljenje krčme se je v oni lažiliberalni dobi dobilo celo zlehka, z „njo“ pa sta si že itak bila dobra in nov zakon pa nova oštarija bila sta gotova, oboje seveda čisto po postavi.

Enake vrste krčmarji ravnaajo sedaj po vzgledu nekedanjih poljskih židov, ki so „mužikom“ ob nedeljah iz cerkve se vračajočim cesto z žganjem pomočili in jih tako na svoje limanice vlovili, da se jim niso nič več mogli

iztrgati. Blizo tako delajo tudi naši krčmarji. Kedar vedó, da bode tovarniški delalec ali rudar svoj težko prisluženi denar ob tednu ali mesecu prejel, tedaj si priskrbé harmonikarja-škripača, če že ni domač sin za ta maloprida posel dorasel. Ko pride torej delalec mimo take krčme vračajoč se z denarjem domov, tedaj ga krčmar, pa škripač z vso svojo zgovornostjo zvabita v krčmo in ne pustita ga iz nje, dokler še glešta kaj pod palcem.

Povrh se klati še po tacih krčmah maloprida ženstvo in godé se po njih že o belem dnevu najgrša pohujšanja in to pogostem vpricho nedoraslih otrok, vse drugo, kar sledi še iz tega le naravno, lahko si častiti bralci sami povzemó, saj je spridenost tacih delalcev glasna priča. Ko bi se tacim ničvrednežem vzela pravica krčme, bilo bi veliko manj pobojev, pretepanja in enacih nerednosti. Pisatelj teh vrstic pozna več harmonikarjev-škripačev, ki se pečajo edino s tem poslom, rajši trpé glad, kakor bi se kacega poštenega dela poprijeli.

Tu, sodimo, bi prišla dobro tudi postava zoper potepuhe; naj bi se le zvesto izpolnjevala, gotovo bi se tacim lenuhom do živega prišlo. Morebiti bi se dalo tudi s tem kaj pomagati, ko bi se neka mera uradno odločila, čez katero bi ne smeli krčmarji enemu človeku alkoholične tekočine zlití v grlo. Revščine in prosijakov postaja čemdalje več in kaj še le bode? Sedanji mladi tovarniški delalci, ne da bi si česa za stara leta prihranjevali, raji v imenovanih krčmah zapravijo ves zaslužek in zdravje pa poštenje še povrh. Le v tovarnah, kjer veje še nekoliko duh krščanstva, — v največih seveda mu ni več sledú — le tam se usmili še delalca tovarnska gospóda ter ga drži na varčnost. Ne vselej, včasih pa to vendar pomaga in želeti je, da bi bilo več take gospóde.

V korist bi bilo gotovo tudi to mladini, ko bi se ob nedeljah in praznikih, bodi že v šoli ali pa v čitalnici zbirala. Tam bi se ji lahko iz krščanskih in v narodnem duhu pisanih bukev prebiraló ali tudi ustmeno kaj učilo; tako bi se ona od nevarnih oštarij in vsled tega tudi od pijančevanja odvracala. Naj pa bo to že kakor koli, vsekako je dolžnost rodoljubov delati na to, da se iztrebi nesrečno pijančevanje izmed našega ljudstva.

Gospodarske stvari.

Zmečkani oves.

Oves je brez vsega vgovora za konje najizvrstnejša hrana, katera jim največ moči podeluje. Oves je lahko prebavljiv, ne napenja, ne dela prevelike kisline v želodcu ima zadosti

fosforove kisline v sebi in ravno tako tudi apna, ima v sebi raztopivne maščobne delce in njegova luščina deluje prav ugodno na prebavne organe.

Mečkanje ovsa se je najprej leta 1851 v francoski vojski vpeljalo, ker se je bilo opazilo, da od povžitega ovsa $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{20}$ del celega zrnja od konjev gre. Celo napačna ta misel ni; nahaja se pa tudi od zmečkanega ovsa sem ter tje kako zrno, ki ga prebavno orodje konjskega telesa ni moglo popolnoma prekuhati.

Ako pa govorimo o mečkanju ovsa, tako to tukaj ni tako umeti, kakor da bi s tem mislili na zdrobljenje ali zmljenje ovsa, ampak s tem menimo le tako rekoč neko raztrganje ovsene luščine. Ako se oves do cela razdrobi, nastane ne redkokrat neprebavljivost in lenost prebavnih organov, na kar sledi pogosto prebavna slabost in kamen v črevesu.

Vsedejo se namreč lahki ovseni drobljenci po črevih, kateri po novih prišlecih naraščajo in v kamen precejšnje debelosti strdijo in pogosto mučno smrt s seboj prinesó.

Skušnje, konje z raztrganim ovsom krmiti, so stekle skoraj povsodi prav dobre nasledke, tako zlasti na Angleškem. Strah, da bi konji na moči in na ognjenosti izgubili, je bil na Angleškem dolgo časa najti; k sreči se pa ni vresničil.

Ravno nasprotno je bilo. Delavni konji, ki so bili z 9 kili celega ovsa krmjeni, začeli so dobivati po $7\frac{1}{2}$ kila raztrganega ovsa in niti na moči niti na ognjenosti niso šli nazaj, marveč so postali še lepše dlake. Konji, ki težko prebavljajo, bodi si vsled starosti ali katerega drugega vzroka, ali pa taki, ki prehlavno žrejo, bili so z velikim haskom z raztrganim ovsom krmjeni. Ako so se kje neugodni nasledki pokazali, bil je vzrok prej ko ne v tem, da se je nagloma od trde na mehko krmo prestopilo, kar se mora le polagoma gediti. Tudi napajanje konjev ni brez vsega vpliva na prebavljanje. Konjem, ki so pred ovsom z nekoliko senom bili nakrmljeni, je napajanje po ovseni krmi prav dobrega vpliva bilo. Za konje, ki so vtrujeni in izdelani od dela prišli, mora med seneno klajo in med napajanjem najmanj pol ure preteči. Ako se izdelanim konjem brž po delu oves položi, večidel tako hlastno žrejo, da potem lahko koliko dobijo.

Lz vsega je razvidno, da je zmečkan oves konjem koristen.

„P. L.“

Sejmovi. 15. oktobra: v Apačah, Ločah, št. Ilju pri Turjaku, v Račah, pri sv. Križu pri Slatini, v Planini; 16. oktobra: v Beračah; 17. oktobra: v Pristavi; 18. oktobra: pri sv. treh Kraljih, v Vojniku, Mozirji, Trbovljah.

Dopisi.

Izpred Posavja. (Vožnja na južni železnici) je, kakor se to mnogokrat čita, v primeri z drugimi avstrijskimi železnicami silno draga. Posebno blago se prevaža po njej po grozovito visoki ceni, tako tudi ljudje. Med tem, ko imajo naglični (brzovlaki) po vseh drugih železničnih progah po letu in po zimi priklenjen tudi tretji razred, ga južna železnica, naj ima toliko več dobička, po letu da prikleniti le samo od Zidanega mosta naprej proti Trstu. Naši flosarji imajo po tem veliko zgubo, ker se od Zidanega mosta proti Celju morajo voziti v drugem razredu, če nočejo pol dneva zastonj čakati na Zidanem mostu večernega poštnega vlaka.

Pa tudi vožnji red je na progi med Zidanim mostom proti Zagrebu silno neprilichen. Poslušajte: Zjutraj se odpelja od Zidanega mosta ob četrti uri in petih minutah poštni vlak v Zagreb; dobre pol ure pozneje, namreč ob četrti uri in 40 minutah zjutraj pa odide za poštним vlakom proti Zagrebu tako imenovani zmešani ali vloženi vlak. Še le čez 8 ur pozneje, namreč ob eni popoldne odide zopet nek zmešanec od Zidanega mosta v Zagreb. Vprašamo toraj: Zakaj gresta zjutraj, skoraj ob enem, dva vlaka od Zidanega mosta; tako dolgo časa pa nobeden več proti Zagrebu?

Ravno tako nespametno je pa vrejena vožnja od Zagreba proti Zidanemu mostu. Tu sem, na Zidani most, se pripelješ lahko z nekim zmešancem ob četrti uri popoldne. Prihodnji vlak iz Zagreba pa pride na Zidani most še le ob 11. uri in 20 minut po noči; toda kmalu za njim, namreč ob eni popoldni in 4 minut pa pridra zopet iz Zagreba poštni vlak na Zidani most. Zakaj toraj prihajata dva vlaka ob polnoči iz Zagreba na Zidani most?

Nekaj let sem vozari že tako imenovani lokalni vlak med Celjem in Ljubljano. Odide iz Celja zjutraj ob šestih uri ter dojde na Zidani most ob 6. uri in 53 minutah zjutraj. Ako bi oni zjutrajni, zmešani vlak, ki se odpelja iz Zidanega mosta že ob 4. uri in 40 minutah proti Zagrebu, odšel iz Zidanega mosta dobri dve uri pozneje, toraj namesto malo pred peto uro, še le nekoliko pred sedmo uro zjutraj, bi imeli popotniki iz Celja, Laškega in Rimskih toplic, ki se vozijo v Sevnico, Rajhenburg, Brežice itd., naravnost zvezo proti Zagrebu.

Zvečer se pa pripelja imenovani lokalni vlak iz Ljubljane na Zidani most nekoliko minut (7) po 8. uri. Kako prijetno bi bilo za popotnike iz Zagreba, Brežic, Sevnice, ki se vozijo v Celje, ako bi zmešani vlak, ki prihaja na Zidani most zdaj kmalu po ednajstih po noči, došel že ob osmi uri zvečer; ob deveti uri zvečer bi se prišlo lahko že v Celje. Če bi